

Terugmeldingen 2008-2.

Gerrit Speek

Vrijwel altijd ingezonden door de betreffende ringer of melder, soms geselecteerd uit onze databank. Een fotokopie (of uw attentering via e-mail) van uw memorabele melding is altijd van harte welkom. Terugmeldingen van vogels met Nederlandse ringen en/of vogels gevonden in Nederland die om de één of andere reden bijzonder zijn. S.v.p. niet een vijf jaar oude Zilvermeeuw. Uw hulp voor deze rubriek wordt erg op prijs gesteld, omdat wij niet de gelegenheid hebben alle terugmeldingen stuk voor stuk te bezien.

Ooievaar, *Ciconia ciconia*, ringnr. Arnhem305

Geboren in 1982 in het ooievaarsdorp Het Liesveld (Zuid-Holland). De vogel is in het kader van de herintroductie van de Ooievaar naar Leek gebracht. Hij kon hier vrij rondvliegen (in ieder geval vanaf 1987) en heeft jaren in Leek gebroed. De vogel was gepaard met #609 (zie hieronder) en lange tijd bewoonde het paar een nest op het terrein van het zwembad bij Nienoord, onder andere in 1996-98 (René Oosterhuis). In januari 1995 werd deze Ooievaar bij Straatsburg (Frankrijk) gezien, 535 km van Leek. In 1999 was hij gepaard met #2521 (zie hieronder). Beide vogels werden op 18 april 1999 bij het nest op het zwembadterrein bij Nienoord afgelezen (Klaas van Dijk). Ooievaar #305 was toen bijna 17 jaar en is daarna niet meer gezien.

Bron en tekst: Klaas van Dijk.

Ooievaar, *Ciconia ciconia*, ringnr. Arnhem609

Geboren in 1986 in het ooievaarsstation De Lokkerij bij Meppel. De vogel is met de hand grootgebracht en was jarenlang partner van #305 (zie hierboven). Het paar bewoonde in die tijd een nest op de speelweide van het zwembad bij Nienoord (Leek), voor het laatst in 1998. In 2003-05 had de vogel een nieuwe ongeringde partner en het paar bewoonde een nest op een andere plaats in Leek (René Oosterhuis).

Ooievaar #609 heeft, zeker de laatste jaren, flink wat omzwervingen door Nederland gemaakt. In 1999 en 2000 is hij regelmatig in de omgeving van Meppel gezien. In 2001 is hij begin mei op Texel gezien en eind mei weer in de omgeving van Meppel. In april 2002 zat hij op Terschelling; in januari en april 2003 weer in de omgeving van Meppel. In 2006 zat hij in maart opnieuw op Texel, in mei werd hij bij Lelystad gezien en in juni zat hij weer op Terschelling. In april 2007 is hij bij Amersfoort gezien, ondertussen is deze Ooievaar al 21 jaar. De meeste volwassen Ooievaars zijn redelijk honkvast en dit soort zwervend gedrag komt relatief weinig voor.

Bron en tekst: Klaas van Dijk.

Scholekster, *Haematopus ostralegus*, ringnr. Arnhem .5134576

Geringd op 25 juli 1978 als 2^e kj in de Paesemer Landen in Friesland door P.M. Zegers. J.F. de Jong meldde de vogel op 20 juni 2007, vers dood, te Buren op Ameland. De vogel werd dus 30 jaar en 11 maanden oud. Niet 'wereldschokkend' voor een Scholekster, de oudste binnen Euring werd 43 jaar, maar toch.

Scholekster, *Haematopus ostralegus*, ringnr. Arnhem .5084106

Geringd op 05 juli 1976 als nestjong te Nes, Ameland door T.M. van Spanje. H.J. de Jong meldde de vogel op 01 februari 2008, vers dood, verkeersslachtoffer, te Nes op Ameland. De vogel werd dus 31 jaar en 6 maanden oud. Hoezo plaatstrouw.

Bokje, *Lymnocryptus minimus*, ringnr. Arnhem H.248.626

Geringd op 04 november 2005 als vrouw, na 1^e kj, te Slochteren door R. Dillerop. De vogel werd op 30 januari 2008 vers dood (gepakt door een roofvogel) gevonden te Evesham, Engeland. De afgelegde afstand was 605 kilometer en de verstreken tijd 817 dagen. In 'het boek der boeken' (Speek & Speek, 1984) staan slechts 15 terugmeldingen van vogels die in Nederland zijn geringd. Intussen zijn dat er 52 geworden. Als je daar de meldingen uit haalt welke in Nederland zijn geringd en ook in Nederland zijn teruggemeld, dan houd je maar 29 meldingen over. Daarvan komt er 1 uit Ierland, 5 uit Groot Brittannië, 18 uit Frankrijk,

1 uit Portugal, 2 uit Spanje en 2 uit Marokko. De Britse en Ierse meldingen zijn er bij gekomen, verder is er niks schokkends veranderd aan het beeld wat er in 1984 al was.

Kokmeeuw, *Larus ridibundus*, ringnr. Arnhem .3261400

Geringd als nestjong op 25 mei 1981 langs de Kaliwaal (Gelderse Poort bij Nijmegen) door Olaf van Hoorn. Op 16 juni 2006 zat deze vogel op de Vismarkt in de stad Groningen en kon de metalen ring door Klaas van Dijk met de kijker worden afgelezen. Tot half juli is de vogel regelmatig in de stad gezien. De Kokmeeuw was 25 jaar oud; de afstand tussen de Kaliwaal en Groningen is 157 km. In 2006 zat een kolonie van 1100 paar Kokmeeuwen op het terrein van de Suikerunie (Hoogkerk) en in dat jaar vlogen veel jongen uit. Door uitzonderlijk droge weersomstandigheden gingen de broedvogels in de loop van juni voedsel zoeken in de stad. Er konden in de stad veel metalen ringen worden afgelezen; iets wat normaliter in deze periode van het jaar (bijna) onmogelijk is. Gezien het gedrag (adulten die in juni pendelden tussen de stad en de kolonie) worden ze beschouwd als hoogstwaarschijnlijke broedvogels. In de Gelderse Poort broeden al tien jaar geen Kokmeeuwen meer. Dit geval is een voorbeeld van een vogel die kennelijk flink naar het noorden is opgeschoven ('natal dispersal').

Bron en tekst: Klaas van Dijk.

Kokmeeuw, *Larus ridibundus*, ringnr. Arnhem .3419726

Geringd door Klaas Koopman op 18 mei 1987 als broedvogel op het nest bij Hoogkerk. In de jaren daarna is hij regelmatig in de stad Groningen gezien. Op 20 juni 2006 werd de metalen ring met de kijker afgelezen in de wijk Vinkhuizen in de stad Groningen; daarna is de vogel regelmatig in de stad teruggezien. Klaas Koopman is in 1987 begonnen met het vangen van broedvogels op het nest in de kolonie bij Hoogkerk (zie Gors jaargang 27, pag. 145-152, 1999). Deze vogel (ondertussen minimaal 21 jaar oud) behoorde tot de eerste lichting en is een voorbeeld van plaatstrouw van broedvogels aan de broedkolonie.

Bron en tekst: Klaas van Dijk.

Kokmeeuw, *Larus ridibundus*, ringnr. Arnhem .3561854

Deze Kokmeeuw werd op 5 juni 2001 als broedvogel op het nest gevangen in Leeuwarden; ook door Klaas Koopman. Op 20 juni 2006 is de metalen ring met de kijker afgelezen in de wijk Paddepoel en de vogel is tot half juli regelmatig gezien. Een tweede voorbeeld van kennelijke wisseling van broedplaats ('breeding dispersal'), maar nu van Leeuwarden naar Groningen (afstand 47 km).

Bron en tekst: Klaas van Dijk.

Kokmeeuw, *Larus ridibundus*, ringnr. Bruxelles 5T.59106

Geringd op 25 mei 1993 als nestjong bij Sint-Kruiswinkel in Oost-Vlaanderen (België, 51.09N / 03.49E). Op 17 juni 2006 zat de vogel op de Vismarkt in de stad Groningen en kon de metalen ring met de kijker worden afgelezen. Tot half juli is hij regelmatig in de stad gezien. De vogel was nog niet eerder gezien en de afstand tot Sint-Kruiswinkel bedraagt 296 km. Een voorbeeld van een in België geboren Kokmeeuw die in 2006 hoogstwaarschijnlijk bij Hoogkerk nestelde. De kolonie bij Sint-Kruiswinkel is sinds een aantal jaren verlaten en deze Kokmeeuw is eveneens een flink eind naar het noorden opgeschoven. Ook op Griend (René Oosterhuis) is vastgesteld dat er Kokmeeuwen broeden die in België zijn geboren.

Bron en tekst: Klaas van Dijk.

Kleine Mantelmeeuw, *Larus fuscus*, ringnr. Icona .6156869

Geringd als 3kj op 18 december 2005 bij de vuilstort van Villanueva de la Serena (38.59N / 05.44W) in Zuidwest-Spanje. Daarna werd de vogel op 25 februari 2006 bij de vuilstort van Mérida gezien (50 km naar het westen). Op 14 april 2006 ontdekte Wim van Boekel de vogel op de Vismarkt in de stad Groningen (1840 km van de ringplaats). Op 15 april zat de vogel hier ook (Ana Buren, Klaas van Dijk). Op 20 april zag Ko Veldkamp hem op een weiland bij het Hoeksmeer, temidden van enkele honderden Zilvermeeuwen en enkele Kleine Mantelmeeuwen. Vanaf 21 april zat hij weer regelmatig op de Vismarkt. Op 13 mei zat de vogel bij de Oostersluis (Derick Hiemstra). In juni en juli zat de

vogel regelmatig op de Vismarkt, voor het laatst op 11 juli. De opvallende gele vleugelflappen waren niet duurzaam aangebracht. De eerste flap verdween tussen 29 april en 2 mei en de tweede flap tussen 13 mei en 16 juni. In de zomer van 2007 zat de vogel opnieuw in Groningen. Op 9 april werd hij bij de IKEA gezien (Derick Hiemstra) en tussen 23 juni en 31 juli werd hij regelmatig op de Vismarkt gezien. Het is niet duidelijk of en waar deze Kleine Mantelmeeuw broedt. De soort begint bij een leeftijd van 3-5 jaar met broeden. Mogelijk heeft de vogel (geboren in 2003) zich in 2006 (3 jaar) of in 2007 (4 jaar) dus nog niet als broedvogel gevestigd. In toenemende mate overwinteren in Spanje de Kleine Mantelmeeuwen niet alleen langs de kust, maar ook in het binnenland (met name in de buurt van vuilstorten).

Bron en tekst: Klaas van Dijk.

Kleine Mantelmeeuw, *Larus fuscus*, ringnr. London GG.60199
Geringd als na 3kj op 22 november 1988 bij Hereford (Engeland, 52.04N / 02.47W). Op 19 juli 2002 zag Derick Hiemstra deze vogel bij de Oostersluis (stad Groningen, afstand 610 km). Hier zitten regelmatig flinke aantallen Kleine Mantelmeeuwen te rusten. Ze laten zich vaak goed lokken met voer, waardoor het mogelijk is metalen ringen af te lezen. De vogel is hier ook gezien op 26 juli 2002, op 19 juni en 25 juli 2004 en op 8 april 2006. De vogel is ondertussen minimaal 21 jaar oud. Het is niet bekend waar hij broedt, wellicht op één van de Waddeneilanden. Vermoedelijk overwintert de vogel in Zuid-Engeland, iets wat tegenwoordig op grote schaal plaatsvindt.

Bron en tekst: Klaas van Dijk.

Zilvermeeuw, *Larus argentatus*, ringnr. Brussel H..40955
Geringd als 2° kj op 22 maart 1982 bij Turnhout, België. Op 11 oktober 2007 werd de vogel gewond en ziek gevonden bij St. Annaparochie in Friesland en naar J.A. de Vries gebracht. Slechts vier vogels in onze databank werden ouder dan 25 jaar en de oudste binnen Euring werd

32 jaar. Deze vogel werd 27 jaar en circa 4 maanden, voorwaar een ouwe knar.

Grote Stern, *Sterna sandvicensis*, ringnr. Arnhem .1174128

Geringd op 19 juni 1980 als nestjong op Griend door J. Veen. Op 28 april 2000 werd de ring op Griend afgelezen door R. Oosterhuis en op 21 juni 2007, opnieuw de ring afgelezen op Griend, door D. Lutterop. De vogel is dan 27 jaar oud. Geen record, maar wel zeer respectabel. Zeker als je in ogenschouw neemt dat de vogel al 27 maal heen en weer is gevlogen tussen Griend en zuidelijk Afrika. In onze database zijn zes vogels aanwezig welke ouder zijn dan 25 jaar, van twee daarvan zijn de vindomstandigheden zo onzeker dat je die melding niet kun gebruiken voor de leeftijdsbepaling. Van de vier overblijvende is een in Engeland als nestjong geringde vogel de oudste, die werd 30 jaar en 9 maanden na het ringen door R. Oosterhuis afgelezen op Griend.

Noordse Stern, *Sterna paradisaea*, ringnr. Arnhem K.832400

Geringd op 26 juni 1987 als nestjong op Griend door J. Veen. Op 04 mei 2006 en op 25 april 2007 werd de ring op Griend afgelezen door D. Lutterop. De vogel is dan 19 jaar en 10 maanden oud. De oudste vogel in onze database werd op 07 mei 1968 vers dood gevonden en was toen 30 jaar en 10 maanden oud.

Tuinfluit, *Sylvia borin*, ringnr. Arnhem V.322084

Geringd op 7 september 2007 als 1^e kj Tuinfluit op de vinkenbaan van de Amsterdamse Waterleiding Duinen. Gevangen en los door een ringer op 27 september 2007 als 1^e kj Tuinfluit te Revtingen, Rogaland, Noorwegen. Een terugmelding van een Tuinfluit uit Noorwegen is al bijzonder, maar deze vogel is in de maand september 714 kilometer naar het noord gevlogen. Dat is toch zeer opmerkelijk.

Tjiftjaf, *Phylloscopus collybita*, ringnr. Stavanger A..12781

Geringd als na 1^e kj op 23 september 2005 te Rost, Nordland, Noorwegen. Gevangen en los als man na 1^e kj te Damwoude op 17 december 2005 door VRS Menork (H. de Boer). De afgelegde afstand is 1616 kilometer en de verstreken tijd is 85 dagen. De in Nederland geringde tjiffen die op meer dan 1000 kilometer afstand worden teruggemeld komen voor 99% uit Frankrijk, Spanje, Portugal en Marokko, met een enkele 'afzwaaiers' (Hongarije, Italië, Litouwen). Vier vogels met een Scandinavische ring werden in Nederland teruggevangen: deze uit Noorwegen, twee uit Finland en eentje uit Zweden. De ringplaats ligt op 67.13 graden noorderbreedte en dat is 'met afstand' de noordelijkste vogel in onze database.

Fitis, *Phylloscopus trochilus*, ringnr. Arnhem G..26813

Op 13 april 2003 ringden C. Oskam en M. Schildwacht van VRS Nebularia een na 1kj mannetje Fitis tijdens een CESdag in de Stolwijkse Boezem in Gouderak (ZH). De vogel werd sindsdien jaarlijks terug gevangen. Zo ook op 2 juli 2007. Leuk dat deze vogel zo plaatstrouw is. Sinds dat wij hem hebben geringd is hij al minimaal vijf keer vertrokken naar zijn overwinteringsgebied en zomers binnen een straal van 500 meter wisten wij hem terug te vangen. We zijn benieuwd of dit uitzonderlijk is, of dat er nog oudere fitissen bekend zijn die zo plaatsgetrouw zijn.

Tekst: M. Schildwacht.

Koolmees, *Parus major*, ringnr. Hiddensee ZC.90764

De ringgegevens moeten ons nog worden toegestuurd maar de terugmelding is 'opmerkelijk':

"Helaas moet ik melden dat onze poes afgelopen zondag een koolmees te grazen heeft genomen... Het slachtoffer werd in onze achtertuin neergelegd en wat schetste mijn verbazing als het een ringetje om blijkt te hebben! Dus poes naar binnen gejaagd, zodat MIJN buit (de ring) niet ergens onvindbaar in de tuin zou belanden. Ik liep even weg en toen ik in de keuken terugkwam had poes alles schoon opgegeten, met ring en al... Voldaan kroop poes in zijn mand, mij vol zelfverwijt

achterlatend. Maar ik nam me voor het hier niet bij te laten zitten. Na twee dagen vol verwachting afwachten naast de kattenbak en enig poerwerk heb ik mijn buit nu binnen: een Duitse ring uit Hiddensee. Ik heb hem gemeld op de Euringsite, via de website van het Vogeltrekstation. Ik ben benieuwd wanneer het vogeltje geringd is, hoe oud het was, etc. Hopelijk hoor ik daar nog iets van. Is het beestje in elk geval niet helemaal voor niets gestorven. Groeten, en houd je poes in de gaten... Antje."

Geraadpleegde bronnen:

Baker K. 1997. *Warblers of Europe, Asia and North Africa*. Helm Identification Guides, Londen. ISBN 0-7136-3971-7.

Van den Berg A.B. & C.A.W. Bosman 2001. *Zeldzame vogels van Nederland*. Tweede, herziene druk. GMB Uitgeverij, Haarlem. ISBN 90-74345-13-1.

Buys R.-J. & D.L. Thomson 2001. *Van 1911 tot en met 2000: een overzicht van geringde en teruggemelde vogels in Nederland*. Op Het Vinkentouw 95:2-88.

Cramp S. (red.) 1992. *Handbook of the birds of Europe, the Middle East and North Africa. The Birds of the western palearctic. Volume VI Warblers*. Oxford New York, Oxford University Press. ISBN 0-19-857509-2.

Franssen T. & Pettersson J. 2001. *Swedish Bird Ringing Atlas. Volume 1. Divers-Raptors*. Naturhistoriska Riksmuseet & Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm. ISBN: 91-86510-50-9.

Jonsson L. (1995). *Vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten*. Tiron, Baarn. ISBN 90-5210-187-6.

Shirihai H. ... (et al.) 1999. *Sylvia Warblers. Identification, taxonomy and phylogeny of the genus Sylvia*. Helm Identification Guides, Londen. ISBN 0-7136-3984-9.

Speek B.J. & Speek G. 1984. *Thieme's Vogeltrekatlas*. Thieme, Zutphen. ISBN 90-03-98125-6.

Speek G. 2001. *Ringverslag van het Vogeltrekstation 2001 (nr.86)*. Op Het Vinkentouw nr.97: 8-32.

Staav R. 1998. *Longevity list of birds ringed in Europe*. Euring Newsletter 2: 9-18.

Staav R. 2008. European Longevity Records. http://www.euring.org/data_and_codes/longevity-voous.htm

Svensson L. ... (et al.) 2000. *ANWB Vogelgids van Europa*. ANWB, Den Haag. ISBN: 90-18-01212-2.

Wernham C. & Toms M. & Marchant J. & Clark & Siriwardena G. & Baillie S. (eds) 2002. *The Migration Atlas. Movements of the Birds of Britain and Ireland*. Poyser, Londen. ISBN 0-7136-6514-9